

GOMENDIO TXIKI BAT

Au rreko iruzkinak luze samarrak atera zaizkit eta orain tokirik ez beste zenbait kontu hizpidera ekartzeko. Hala ere, proposamen txiki bat egingo dizuet, hurrengo egokieran xehekiago aztertzeko asmoz. Propaganda-kutsua ere eman liezaioke baten batek, edizioan zerikusia izan dudanez gero; haatik, bihotzez esan dezaket deskubrimendu bat izan dela niretzat, izenez ezagutu arren izatez ez bainekien horren idazle fina, kontalari aparta zegoenik hor. Egilea: Telesforo Monzon. Izenburua: *Langosta baten inguruan*. □

UNIBERTSITATEA

LONTXO OIHARTZABAL

IKERKETA ETA ENPRESEN ESKUHARTZEA

Jakina eta ezaguna denez irakaskuntza eta ikerketa dira Unibertsitatearen betekizunik nagusienak, gure unibertsitateko egoerak beste itxura bat badu ere. Irakaskuntzarena erabat arauturik badago ere —eta nola arautua gainera!—, ikerketarena irakasle edo sail bakoitzaren irizpideetara utzirik dago. Asko edo gutxi ikertu, ez da gauza larriegirik gertatzen. Izan, ordea, ikerketaren bidez bakarrik aurrera daiteke gure ezagutzaren eraketan eta berrikuntzan. Eta ezin ahaztuko dugu ezagutzaren aurrerakuntzan oinarritzen dela bizibidearen erosotasuna eta kalitatea, eta baita gizaki beraren askatasuna ere, hein handi batean behintzat.

Dirudenez, gainera, horrelaxe ulertu izan ohi dute lurralde aurreratuenetako enpresa aurreratuenek ere. Haur txikienek irakurtzen eta idazten nola ikasten duten aztertu eta ikertu duten lan-sail batez moldatutako liburu interesgarri bat irakurri berria dut. Horietako ikerketa-lan gehienak Ford ize-

neko auto-enpresa handiaren fundazioak finantzaturikoak ziren. Gutartean ere argitaratu berria du Ludger Mees irakasleak Errioxako ardoaren historia sozialaz ikerketa-lan jakingarri bat. Beste auto-enpresa handi baterako fundazioaren finantzaketari esker burutu ahal izan du ikerlariak bere lana, Volkswagen enpresaren fundazioari esker hain zuzen ere. Atzerri aurreratuan ikerketa-lanak argitaratzen dituzten aldizkarietan horrelatsuko adibide ugari aurki daiteke. Ohizkoa ere bada, izan, ikerketarako diru-kopuru errespetagarri bat aurrirakustea horrelatsuko enpresen urteroko aurrekontuetan.

Enpresa-mundua eta ikerketarena nahiko elkartuta dabilzala adieraziko ligukete horrelatsuko gertakariak. Baina bada hemen azpimarratu beharreko horren guztiaren ezauzgarri nabarmen bat. Zentzuzkoa eta bidezkoa dirudi enpresa batek ikerketan hainbat diru ematea: ikerketak etekinak ugarriagotzen eta hobeagotzen lagunduko diela suposa baitaiteke. Baina, hara nondik eta enpresaren lanarekin eta produktuekin zerikusirik eta inolako lotura zuzenik ez duten eremu eta esparruko ikerketak ere finantzatzen dituztela! Arestian emandako bi adibideak horretxan lekuko baino ez dira.

Horrelako enpresak gizarte-erantzukizun bat hartzeko ere gaitu direla frogatuko liguke jokabide horrek, eta beren etekinetatik zati bat (zatitxo bat baino ez bada ere) berriro gizartera itzultzen dela ikerketaren emaitzen bitartez, gizartekideen lanean baitu jatorri ere.

Gutartean ez da ohizkoa jokaera hori. Zenbait enpresak, bai, eskaintzen dio dirurik eta finantziaketa-biderik hainbat eta hainbat ikerketari, baina bere interesetarako baliagarri izanen zaionari bakarrik normalki. Teknologiaren munduan eman ohi da gehienik hori, gizarte-gaiak inolako laguntzarik gabe gelditzen diren bitartean.

Enpresak beren ikuspegiak zabaltzen joan daitezen heinean eta neurrian etorkizun itxaropentsuago bat irekiko zaio unibertsitatearen ikerketa-betekizunari ere. Egia da gizarte osoaren eragina behar duela unibertsitateak bere eginkizunak duintasunez beteko baditu. Baina egia horren barruan

begibistakoena zera da, laguntzarik eraginkorra diru-iturrietatik jaso ahal izanen duela, eta diru-iturriak enpresetan daudenez nagusiki, ezinbestekoa gertatzen da euskal enpresaren munduaren eta Euskal Herriko Unibertsitatearen elkarlan hestua. Jai du, bestela, gure herriko goimailako eskola honetako ikerketak.□

UNIBERTSITATEEN ARTEKO HARREMANAK

Egunkari eta irrati-telebisten bitartez jakin ahal izan genuenez, Nafarroako Unibertsitate Publikoko errektore ohiak —Juan García Blasco-k— eta Euskal Herriko Unibertsitatekoak —Goiriena jaunak— elkarlanerako hitzarmen bat sinatu zuten. Antza denez, gainera, unibertsitate-barruti bakar bat osatzeko asmoak eta gogoak ere adierazi zituzten orduan bi errektoreek, nahiz eta zailtasun ugari gainditu beharko direla helburu horretara iritxi bitartean adierazi zuten orduan.

Barruti bakar bat osatu ala ez, elkarkidetza ezinbesteko ere badela esango nuke nik gaur egun. Baina ez Nafarroako eta Euskal Herriko Unibertsitateen artean bakarrik, Akitania ere hortxe baitago, eta historiaz, kultur-ezaugarritz eta industria-harremanez, neurri handi batean bederen, elkarlanean jardutera beharturik baitaude lurralde horiek.

Harremanak, politikaren eremuan behintzat, bideratzen hasiak dira, euskarari toki handiegirik egiten ez dion *Atlantica* izeneko aldizkari dotore eta ponpoxoak aldian-aldian berri ematen digunez. Aldizkariaren izenburupean adierazten zaigunez «Aquitaine/Euskadi/Navarra» (sic) lurraldeak hartzen ditu euromagazine honek. Komertzio, industria eta politikaren mundukoak elkarlan horren beharraz konturatu badira eta beren urratsak ematen hasiak baditugu, ezin utziko da unibertsitatea harreman-giro horretatik at.

Hiru lurralde administratibo horiek elkartuz ere bertako gizateria ez da handiegia, Europako beste lurralde batzuetakoekin alderatuz gero behintzat. Eta industrigintzaren eta komertzioaren eremuen arteko harremanak ezinbestekotzat jo

badira, industrigintza zentzuzko eta kalitatezko batek ezin utziko du ikerketa alde batera. Prospektibak ere bide batetik jo beharko du, industriak eta komertzioak bide bateratsu bati jarraitu nahi badiote behintzat hiru lurraldeetan.

Unibertsitateko irakasleen arteko elkarlana eta trukaketa erraztuz, bertako irakaskuntzaren eta ikerketaren kalitatea hobegotzeko baldintza egokiak jarriko lirake. Unibertsitate bakoitzak hainbat eremutan oso irakasle jantziak eta aparte-koak izan ohi ditu, bai irakaskuntzan eta baita ikerketaren kontuetan ere. Irakasle eta ikerlari horien lana emankorra goa litzateke lana inguruko unibertsitateetara hedatuz gero. Eta aukera horri ezin muzin egin diezaieke gure hiru lurralde horietako unibertsitateek. Beste eremuetako gizarte-harremanak gauzatzen hasiak badira, ezin atzera geratuko zaizkigu unibertsitateak, aintzindari ere beharko lukete izan elkarkidetza horretan, elkarrekiko susmo eta lehia antzuak alde batera utziz. □

UNIBERTSITATEKO IRAKASLEGOAREN PRESTAKUNTZA

Irakaslea, edozein mailatakoa izanik ere, egin egiten da, ez da horrela jaiotzen. Irakasle goaren prestakuntzari, zoritxarrez, ez zaio arreta eta garrantzi handiegirik eskaini izan orain artean gutartean. Jadanik eskarmentu eta iaiotasun handiko irakasleen ondoan ikasi ohi dute irakaslegai berriek beren etorkizuneko lanbidea hainbat eta hainbat lurralde aurreratuetan. Hilabete (agian baita urte) luzeetako jardunaldietan parte hartuz eta lagunduz eta oharrak jasoz moldatu ohi dute beren prestakuntza. Irakasletuta hartu ohi dute, geroago, irakaskuntza-ardura eta erantzukizuna.

Oinarrizko Irakaskuntzan irakasle izateko horrelatsuko zertxobait egin nahi izaten bada ere (oso baldintza desegokietan eta ia inolako baliabiderik gabe), ertainetako eta goimailako irakaskuntzetarako ez da inolako aurre prestakuntzarik aurrikosten gutarteko erakundeetako arduradunetan.

Lehenago baziren irakasleen irakasle-laguntzaileak eta antzekoak unibertsitatean. Gaur egun, ordea, ez da horrelakorik

gurean behintzat. Eta askori, ikasketak amaitu berritan, inolako eskarmenturik eta esperientziarik gabe, irakasle izatea egokitu zaio. Eta irakatsi beharraren beharrez ikasi du hala-holako irakasle izaten. Egoera horrelakoa izanik, ezin harrituko gara ikasleak oso kexu badira, ikasi gauzak buruz ikastera baino ez dituztela jartzen eta. Ezin harrituko gara, aldi berean, irakasleak kanpokoan ebaluaketa bat onartzera presatzen ezbadira eta horrelako ebaluaketa bati beldur baldin badiote. Zer ebaluatuko zaie, aurrez ezer irakatsi ez bazaie?

Aurrerapauso garrantzitsuak eman dira, azken hamarkadetan zehar, ikasleen ikaste-prozesuari dagozkien ezagutzetan. Ezagutza horietara egokituz moldatu beharko luke irakasleak —baita unibertsitatekoak ere— bere irakas-jarduera guztia. Horretarako prestakuntzan, ordea, ez du urratsik eman gure unibertsitateak. Kalitatezko irakaskuntza eskaini nahi badu, badago horretan zer jorraturik. Lan horri ere ekin beharko lioke noizpait gure unibertsitate gazte honek. Hobe orain geroago baino.□

SOZIOLINGUISTIKA

KIKE AMONARRIZ

A POR ELLOS!!

Goiz hartan, Don Jose Mariak gaizki lo egin eta gorputzari behar besteko atsedenik eman ez dionaren aurpegiz esnatu zen.

Besperako Telediarioan, Pujolen deklarazioak katalaneraz entzun eta beraz, azpтитuluen bidez jarraitu behar izan zituen. Berak!. Non eta Madrilen!

Astean zehar gero eta berri lazgarriagoak jaso zituen: Texasen epaile batek ama zigortu egin zuen alabari gaztelaniaz hitze-